

Quin motiu pot tenir un alumne per...?

Si no hi ha motiu, no hi ha motivació.

Què fa que un nen petit comenci a caminar, agafi una pilota, es desplaci d'un lloc a l'altre o mengi? Simplement, una ambientació, una excusa, un motiu impregnat tot d'una determinada emoció que, positiva o negativa, el portarà a repetir l'experiència o a oblidar-la.

L'aprenentatge, què ens han de dir a nosaltres! es produeix a través del binomi assaig-error. En tot això, que anomenem procés, es produeix una gran quantitat de coses que consoliden, a poc a poc, la pròpia manera de fer, de ser, de comportar-se que sempre està en relació amb un mateix i amb els altres. En qualsevol situació d'aprenentatge, hi ha d'haver un motiu. Però, ¿quin motiu tenim per entrar cada dia a l'escola? Què dona sentit a l'ensenyament?...I si girem la truita? Quin motiu pot tenir un alumne per ser en una classe, escoltar un professor, fer un examen, fer els deures, suportar l'escola... sense estar

motivats? –diu Neil Postman en el seu llibre «Fi de l'educació»–. Quina inutilitat la d'una escola que no té motius! Però, si parlem de motius també hem de parlar de finalitats, paraula que ve de fi que també expressa el final de quelcom. Una gran feina, potser pendent, és la de compartir motius i finalitats, amb els companys i amb l'alumnat. Fer-ho deu ser molt terapèutic i motivador. Potser descobrirem que parlant de motius ens motivarem per arribar més a fons i descobrir les diferents concepcions que cadascú té i poder exercitar-nos –uns i altres– en l'apropament. Perquè la motivació també arrenca de la voluntat, de la consciència, del compromís i de la lluita per fer millor allò que ja fem.

Qui té un *perquè per viure*, pot suportar gairebé qualsevol *com*. Cal, com també diu Postman, que explicitem i compartim la finalitat central, transcendent i honorable a través de la qual els joves poden trobar motius per educar-se –i motivar-se– ells mateixos.

parlem de:

La motivació del professorat 2

Jaume Funes

Provoquem situacions d'aprenentatge .. 4

La motivació estimula l'acció 5

EP Mataró - CINTRA -
EP Calella - Alumnes EP

Redescobrir l'escola bé val un esforç ... 9

Equip de Gestió

La motivació del professorat

Parlem amb Jaume Funes

Jaume Funes és psicòleg, educador i periodista. Des de 1974 ha treballat en l'atenció social de l'Administració Local, en la renovació pedagògica, en la protecció de menors i en l'abordatge dels problemes generats per l'ús de les drogues. Especialista en temes d'educació i d'atenció als conflictes socials en l'adolescència, ha estat responsable de l'Àrea d'Investigació del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada de la Generalitat de Catalunya. En l'actualitat està dedicat a la docència (URL), l'orientació i la supervisió en l'atenció als adolescents i joves, i en les polítiques que els afecten. Té diferents publicacions.

tic base prou ample –això continua essent vàlid i necessari– i, també, una dosi important d'il·lusió per a l'exercici de la feina que fa. Se suposa que té, també, més que d'altres professionals, unes ganes d'actualització.

I a la pràctica?

Això, traduït a la pràctica, adaptat a les persones, a la vida quotidiana, a l'entorn familiar, als sous, al reconeixement social... fa aparèixer una angoixa important perquè, com ho hem de fer? A partir de què? Crec que no s'ha de fer res diferent perquè els instruments amb què eduquem són els mateixos. Treballem a partir de la relació personal, de la construcció d'uns aprenentatges, de la relació de grup, de l'organització... totes aquestes coses continuen essent vàlides. No és que ara tinguem més feina sinó que s'ha de fer d'una altra manera. No és un sobreesforç en l'educar sinó un sobreesforç d'adaptació, que no és el mateix!

I també tenir possibilitats d'anàlisi i de contrast, oi?

Penso que sí. Avui més que mai es veu clar que un educador sol, és difícil que pugui actualitzar les seves capacitats d'educar perquè no arribarà a tot. Dintre l'equip hi ha d'haver gent que sàpiga més d'una cosa o d'una altra i, és clar!, estar en renovació vol dir analitzar contínuament el que estàs fent, tot i que hi ha moments, en què un no té ganes de posar-se pedres al fetge. Només amb un grup que interpel·la i on un mateix pot interpel·lar els altres es pot posar en crisi –en el bon sentit de la paraula– el discurs. Tot sol és difícil!

Parlem de models i referents educatius?

Parlem d'una possibilitat d'influir educati-

Què està canviant en l'educació?

Em dona la impressió que els grans canvis tenen a veure amb un nou suposat paper de l'escola en una societat, on el traspàs de la informació o d'allò que les persones necessiten per viure en societat no passa o no ha de passar, substancialment, per l'escola.

Per tant, quin és el repte de l'escola?

Hem de plantejar-nos com treballem en una institució en la qual és molt probable que molts alumnes, d'alguns temes o qüestions, en sàpiguen més que nosaltres. Això ha estat sempre així; abans, però, era més una actitud pedagògica que no una necessitat; avui, no és cert que l'alumnat vingui més analfabet que mai; pot ser que d'algun aspecte en tinguin menys coneixements però, sap moltes altres coses i, a més, accedeix molt fàcilment a la informació. Això descol·loca molt si, a més, hi sumem que la tecnologia, els recursos o les formes que s'utilitzen per ensenyar i educar estan en contínua renovació i obliguen el mestre a conèixer multiplicitat de recursos dels quals abans en podia prescindir.

Podem dir que els educadors no estem preparats?

Se suposa que un bon educador hauria de tenir un bagatge cultural-formatiu-humanís-

vament i de la forma com es construeixen, en tant que persones, aquests subjectes que estan en procés educatiu. Mentre parlem d'això, cal tenir clar que totes les influències tecnològiques o totes les possibilitats d'aprendre s'estan engrandint cada vegada més però que, alhora, són més febles en quant a la personalització del procés educatiu. Hi ha la necessitat de mediació d'una persona amb cara i ulls que ajudi els subjectes a integrar la vida en allò que aprenen a partir d'altres tipus de recurs.

Un nou professor?

Un professor que ajuda a descobrir una manera de ser persona sobre la base de trobar-se amb persones i, aquell professor que connecta els coneixements amb la vida és molt diferent d'aquell altre que fa una transmissió, encara que meravellosa. Tot i així el professor continua essent una persona que mediatitza o personalitza aquest procés d'aprenentatge i és aquí on, d'una manera diferent, continua tenint un paper. Però clar, això no és nou!

Què és la motivació?

És un concepte que s'utilitza bastant aquests darrers anys... motivació, interès, ganes de fer... Es pot crear, estimular o incentivar i, de fet, un bon educador estimula o fa aparèixer una motivació o un interès cap a un altre tipus de realitat que no hi és en el noi o noia o que, si hi és, està molt amagat. Aquest interès està molt associat a algun tipus de satisfacció, sense que això vulgui dir que no hi ha d'haver esforç. En el procés educatiu o d'aprenentatge cal que introduïm interessos vitals i que fem que l'alumne s'ho passi bé fent el que ha de fer. Passar-s'ho bé i fer esforç no és contradictori. I això no vol dir que s'hagi de fer fàcil!

Manca de motivació és manca d'il·lusió?

Sí. Com a mínim d'il·lusió aplicada. Tampoc es pot viure en una mena d'il·lusió generalista universal, però un adolescent que no té cap interès, que no té cap il·lusió està encallat, no ja en el dia a dia, sinó en el moment a moment. No hi ha més remei! Cal que un educador tingui il·lusió. Un professor entusiasmada transmet entusiasme. És complicat que realment es pugui influir en l'adolescent o en l'infant si s'està desmotivats. L'adolescent està veient, especialment, si té sentit o no viure.

És una excusa dir que els alumnes estan desmotivats?

Jo crec que és la constatació d'una realitat però, potser, és l'adjudicació hermètica cap a una impotència. Negar que els alumnes estan desmotivats respecte coses que nosaltres els proposem seria una bajanada. Cal acceptar una realitat que hi és. Sovint, el que s'està dient és que no tenen cap interès per les coses que jo els proposo, que és una cosa diferent. Això obliga a pensar, òbviament, si tenen o no tenen interès, però també cal reformular-se –un mateix– si el que proposem té alguna cosa a veure amb el seu món. És una dificultat però no tindria cap sentit d'atribuir-la especialment als alumnes, no és una qüestió només d'alumnes.

Parlem d'èxit i de fracàs.

Jo parlo de diferències d'èxit, que no deixa de ser una qüestió de manies lingüístiques. Totes les institucions educatives, ni que funcionin bé, generen diferents tipus d'èxit; també, algun tipus de fracàs que no deixa de ser la possibilitat o no d'acomodació entre allò que pretén una institució i allò que està dient o pretén un alumne. El fracàs escolar no deixa de ser sempre un fracàs també de l'escola. Organitzar l'escola d'una manera o altra, o seleccionar una clientela o una altra, genera un tipus o altre de fracàs. El fracàs no és homogeni territorialment parlant, ni en tots els entorns socials es dona la mateixa dificultat ni la mateixa crisi, com tampoc no és típic d'unes classes socials. Hi ha fills d'obrers que accedeixen perfectament a l'èxit i fills de classes mitjanes que accedeixen a algun tipus de conflicte o de fracàs. Per tant, no és francament associable

Què dir als docents desmotivats?

És molt simple. Cal dir que l'educació continua essent una professió, avui dia, extraordinàriament apassionant, malgrat que la societat no l'impregni d'interès ni li doni la rellevància que té. Acompanyar el procés de maduració i de descobriment del món a un noi o noia continua essent apassionant, avui en dia. D'alguna manera estem inventant la vida i l'existència, és a dir, estem renovant, estem actualitzant. Aquest és un gran avantatge però, hem de tenir ganes cada dia de tornar a canviar, tornar a buscar i al llarg d'un curs és molt probable que un bon educador hagi après un munt de coses.

Analitzem la realitat i bastim ideals

La ciutat llunyana.

Ara que el braç potent de les fúries aterra
la ciutat d'ideals que volíem bastir,
entre runes de somnis colgats, més a prop de terra,
Pàtria, guarda'ns: –la terra no sabrà mai mentir.

Entre tants crits estranys, que la teva veu pura
ens parli. Ja no ens queda quasi cap més consol
que creure i esperar la nova arquitectura
amb què braços més lliures puguin ratllar el teu sòl.

Qui pogués oblidar la ciutat que s'enfonsa!
Més llunyana, més lliure, una altra n'hi ha, potser,
que ens envia, per sobre d'aquest temps presoner,

batecs d'aire i de fe. La d'una veu de bronze
que de torres altíssimes s'allarga pels camins,
i eleva el cor, i escalfa els peus dels pelegrins.

Màrius Torres - 5 de març, 1939

Provoquem situacions d'aprenentatge

Excuses amb intencionalitat.

La caminada per... amb els nois i noies de 4t d'ESO de les nostres escoles no és una activitat més –tot i que ho pot semblar–. És, en tot cas, una excusa més per afavorir un aprenentatge més. Si mirem i estudiem amb deteniment la seqüència plantejada entorn la caminada, és fàcil d'endevinar-ne els objectius: provocar uns espais de reflexió abans, durant i després del dia 27 de novembre, i anar fent possible que la vida dels nostres nois i noies tingui un grau menys de superficialitat, un grau més de reflexió, una petita dosi de companyonia i una possibilitat de descoberta d'un mateix, de l'altre i de l'entorn.

Caminem contra el racisme és un bon lema que pot viure's, fàcilment, com un eslògan més de tots els que ens «taladren» constantment a la televisió, al carrer, als diaris... ¿Tot queda al mateix nivell? Com tren-

car rutines o inèrcies? Com ajudar a discernir el grau i la importància de cada cosa, el nivell just de cada acció, de cada criteri, de cada pensament...?

La pel·lícula *Bwana* és una excusa o un motiu de reflexió i debat entorn d'un tema tan viu, en la nostra societat, com el racisme.

FITXA TÈCNICA

Títol: *Bwana*

Nacionalitat: *espanyola*

Any: 1996

Director: *Imanol Uribe*

Sinopsi: *Un matrimoni espanyol, a causa de la pèrdua d'una bugia, es veuen forçats a quedar-se en terres andaluses. Això els permetrà de conèixer personatges ben diversos, establint-hi relacions personals singulars i descobrint les diferents cares del racisme, començant pel seu en concret.*

Motivació: mecanisme que estimula l'acció

motivació

Motivació de l'alumne. Alerta! i la del professor?

L'ESPORT COM A EINA PER A LA MOTIVACIÓ

M. Keudell i M. Núñez - EP Mataró

A les aules de 2n Cicle d'ESO trobem, sovint, nois i noies mancats de motivació per aprendre els continguts que ofereixen els currículums propis de l'etapa obligatòria.

Fa un parell de cursos iniciarem l'experiència d'introduir l'esport com a eix vertebrador en el currículum d'alguns nois i noies. Consideràvem que, així, podien tenir un millor rendiment acadèmic amb una més elevada motivació i autoestima personal. En una societat on la pràctica esportiva és globalment el fenomen cultural de més expansió i diversificació, i tenint en compte la concepció globalista de l'esport que permet abastar la dimensió biològica, psicològica, social, afectiva i motriu, ens va semblar que calia idear una nova experiència on l'agent motivador fos l'esport i el lleure, provocant estratègies per al canvi i noves expectatives en cadascun dels alumnes, essent-ne el resultat el *Projecte Interdisciplinar d'Esports*.

Els alumnes de 3r o 4t d'ESO desenvolupen la capacitat d'organitzar i planificar activitats esportives i de lleure a través de les Tècniques Esportives i treballen continguts de diferents àrees (català, castellà, anglès, ciències naturals, ciències socials i matemàtiques) dins l'àmbit de l'esport, on la prioritat dels continguts està en els criteris de significativitat, instrumentalitat i alt grau de transferència. A 4t, també fan Orientació Professional (autoconeixement, aptituds i habilitats, coneixement de l'entorn i presa de decisions)

Una de les activitats que permet treballar les necessitats afectives, de consideració i d'autorealització amb aquests alumnes és l'organització d'una sessió esportiva o de lleure (planificació, realització i avaluació) per als més petits de la casa. Participen en l'animació d'activitats d'Educació Física, Psicomotricitat, permanències o patis dels alumnes d'Educació Infantil i Primària.

Aquest fet comporta que hagin de planificar les accions, fer-ne un informe, analitzar els recursos dels quals disposen, comunicar els objectius, tècniques i resultat... En definitiva, tenen l'oportunitat de participar, de demostrar, de crear un clima de treball positiu davant d'un repte estimulant.

I ens funciona?

A vegades sí, a vegades no! Però, ens donem per satisfets si aconseguim desenvolupar algunes capacitats, comportaments i aprenentatges que, d'altra manera no hauria estat possible. Tots estem d'acord en què cal crear noves estratègies pedagògiques o recórrer a les velles, per atendre l'heterogeneïtat de l'alumnat. Aquest fet ens ha portat a elaborar el *Projecte Interdisciplinar d'Esports*, a través del qual s'intenta donar resposta a la motivació per a l'aprenentatge, o el *Projecte Interdisciplinar d'Empresa*, que permet fer un aprenentatge significatiu en un ambient de treball, amb procediments propis de l'entorn professional.

Aquests tipus de projectes, que poden influir en la qualitat de l'aprenentatge d'alguns alumnes, permeten la participació en l'acció educativa, no només dels docents d'ESO, sinó també d'Educació Infantil i Primària i del personal d'Administració i de serveis. Aquesta col·laboració constitueix un element d'èxit important.

motivació

MOBILITZAR L'ALUMNE*Mª Jesús Pujol Equisoain - CINTRA*

Sovint sentim dir als professors que els alumnes no estan motivats. Per què no ho estan? És, aquesta, la pregunta fonamental o, abans, caldria preguntar-nos si el professor n'està de motivat.

Si volem que els alumnes aprenguin amb il·lusió i desitgin saber més i es respectin, i ens respectin, hem d'ensenyar-los amb ganes, amb entusiasme, hem de respectar-los profundament i crear un clima de confiança i entusiasme a la classe. Si el professor no està motivat és molt difícil motivar l'alumne.

Som conscients que la motivació del professor passa per molts factors diferents. Ha de sentir-se recolzat per l'escola, promocionat, justament remunerat..., però, ara, ens centrarem en el procés d'ensenyament i d'aprenentatge entre professor i alumne. En aquest procés, la motivació del professor com la de l'alumne han de compartir el mateix objectiu: **mobilitzar** l'alumne a fi que desenvolupi les seves **capacitats**. No pot haver-hi mobilització de l'alumne si el professor no està motivat.

L'alumne es mobilitza si veu que allò que aprèn serveix per a quelcom; si veu que les seves capacitats es van desenvolupant i el fan cada cop més competent; per aconseguir-ho és necessària la implicació personal del professor.

Un professor és **competent** quan analitza, comprèn el context en el qual treballa, decideix utilitzar/modificar/adaptar els mitjans necessaris per respondre a una situació determinada, mobilitzant tots els recursos.

És a dir, un professor és competent si ha desenvolupat les capacitats lligades al co-

neixement teòric, al *saber fer* (aplicació de tècniques i estratègies transversals i generals) i al *saber ser* (la manera de generar actituds, sentiments i valors personals que li possibiliten d'exercir eficaçment la seva tasca).

La competència del professor en el *saber ser*, afavoreix, no solament que ensenyi fets i conceptes als alumnes sinó, també actituds i valors. Com més preocupi que els nois i noies creixin en tots els aspectes de la vida, més fàcil serà mobilitzar-los en aconseguir els objectius que els haguem plantejat. Si un metge et tracta amb delicadesa i com si fossis l'únic pacient que té, i veus que realment vol curar-te i, a més, sap com fer-ho, serà el millor metge per a tu.

El saber ser ajuda a establir uns vincles amb l'alumne que afavoreix la seva mobilització. El saber ser ens ajuda a descobrir les necessitats de cada alumne i a treballar-les. El saber ser és la millor eina per a ensenyar actituds i valors.

Com més competent sigui un professor, més mobilitzarà el seu alumnat, que és un dels objectius de la motivació del professor. Hem volgut destacar la importància del saber ser com un punt clau però poques vegades treballat.

La nostra professió és creativa i rica, i tenim a les mans el més important: adolescents en ple canvi i amb ganes d'aprendre. L'ensenyament, segons Stenhouse, no pot considerar-se com una rutina, és més aviat un art, on les idees s'experimenten en la pràctica, de manera reflexiva i creadora. Natural. Ensenyar els nostres alumnes exigeix una aproximació pràctica, oberta a les imprevisibles conseqüències de potenciar el lliure desenvolupament de les capacitats de cada alumne i del grup de la classe.

MOTIVAR L'ALUMNE EN ELS PROGRAMES DE GARANTIA SOCIAL*Carme Fernández - EP Calella*

Parlar i reflexionar sobre el tema de la motivació dels alumnes en general resulta un fet complex, tot i que molt necessari. Necessari perquè, tal i com hem pogut llegir en els darrers articles publicats a la premsa al voltant del *Síndrome de Burn out* (síndrome del professor cremat), la satisfacció

o insatisfacció que ens produeix l'exercici de la nostra activitat professional està, en part, condicionada per l'interès, l'actitud, la motivació i el treball que els alumnes mostren i realitzen a les aules.

Aquest article pretén, només, descriure quelcom sobre la motivació d'aquest nou col·lectiu d'alumnes que, des de fa uns anys, estan participant en els cursos que algunes de les nostres escoles estant impartint: els *Programes de Garantia Social*.

D'entrada, cal assenyalar que són alumnes que vénen a preinscriure's en un curs que és opcional (no obligatori) i poc conegut; és a dir, a la gran majoria els atreu la modalitat professional que es treballa (cuina, electricitat, comerç, automoció...), però desconeixen les diferents sortides que els pot oferir el fet de realitzar aquests cursos.

Els canals a través dels quals arriben els alumnes als centres són diversos. N'hi ha que vénen per iniciativa pròpia, d'altres arriben per pressió familiar i, en d'altres casos, amb cert risc social, ens arriben derivats per serveis externs a l'escola, com són els serveis socials...

Davant aquesta varietat de casos, serà cabdal l'acollida i la presentació que els fem dels cursos. Les persones responsables de fer aquesta presentació haurem de detectar quins alumnes arriben per iniciativa pròpia i quins arriben pressionats per la família i/o per altres agents.

En qualsevol cas, ens haurem d'esforçar en generar-los unes bones expectatives davant del curs. Com? Fent-los una acurada presentació del contingut del curs, així com incidint, amb una especial atenció, en les diferents sortides professionals o acadèmiques que el curs els pots oferir. Aquest aspecte és molt important perquè, en despertar aquestes expectatives en l'alumne, estarem incidint i reafirmant, si més no d'entrada, el seu interès de participar-hi amb èxit. *Que un alumne s'interessi per aprendre i posi l'esforç necessari depèn que ell cregui que pot aconseguir la fita que es proposa.*

Una altra cosa ben diferent serà que l'alumne sigui capaç de mostrar i mantenir aquest interès per aprofitar el contingut i el desenvolupament del curs i que la seva participació sigui responsable i estable en relació a la seva actitud, a l'assistència i a la puntualitat.

Cal tenir en compte que són alumnes, molts d'ells, que arriben rebotats davant el sistema educatiu reglat i, que qualsevol activitat relacionada amb l'estudi, d'entrada, els pot generar desmotivació i/o una certa resistència, que es pot traduir en faltes d'assistència esporàdiques, o bé seleccionant els dies en què s'imparteixen els mòduls que realment els interessin, o bé en un absentisme persistent en el temps.

Davant aquestes situacions, cal destacar la gran importància que tenen les tutories, tant grupals com individuals, així com la necessitat de definir i realitzar una orientació òptima en el transcurs del desenvolupament del curs.

Des de la tutoria s'ha d'anar treballant amb els alumnes els motius que els han portat al curs, quines van ser les expectatives que els van generar conèixer els seus objectius i les seves finalitats, quina és la fita personal que es proposen aconseguir... També, i de forma paral·lela, s'haurà d'anar incidint, al llarg del curs, sobre quin és el cost que implica aconseguir una fita personal: definir-la de forma explícita, actuar amb responsabilitat i perseverança, anar madurant personalment i professional... El record i la insistència sobre tots aquests aspectes, ens permetrà anar mantenint viva la motivació intrínseca que, aquests alumnes, tenien en el moment que van decidir matricular-se en el curs.

Però queda un altre aspecte que també con-

motivació

dicionarà, i molt, aquesta motivació del nostre alumnat i sobre la qual som totalment responsables el conjunt de professors que col·laborem en aquests cursos. I és el que alguns autors anomenen la *motivació extrínseca* que, en tot procés d'ensenyament i aprenentatge, fa referència tant a l'organització del curs com a la qualitat en la transmissió dels continguts seleccionats: quina informació seleccionem, com i quan la presentem, quins objectius perseguim, quines activitats dissenyem, quins missatges anem fent arribar als nostres alumnes abans, durant i després de cada tasca, quina avaluació els fem i com els comuniquem aquesta avaluació...

Tots aquests aspectes determinaran l'interès i la motivació que farà que l'alumne assisteixi i participi de forma activa en el curs. Per tant, a tall de conclusió, direm que la motivació dels alumnes en els programes de garantia social és un aspecte que hem de treballar en el dia a dia i on ens hem d'implicar tot el conjunt de docents que hi col·laborem.

Serà una tutoria ben definida i continuada la que ens ajudarà que l'alumne vagi trobant o vagi mantenint-se ferm davant les seves expectatives de futur, que vegi que tot el procés del qual està participant l'ajuda a aconseguir la fita que ell desitja, alhora que li fa comprendre que qualsevol aprenentatge que realitzi, en qualsevol moment, li permetrà millorar la seva formació personal i la seva capacitat d'autonomia de cara al món laboral.

TRANSCRIPCIONS LITERALS**Alumnes**

Hem demanat a alguns alumnes, a l'atzar, els seus punts de vista sobre la motivació. Aquí estan les seves respostes.

1

«Srs. Profesores, me dirijo a ustedes para expresarles el porqué de mi bajo rendimiento en clase. Una de las quejas que tengo es por las largas y cargadas explicaciones de conceptos, como por ejemplo en la asignatura de catalán. Creo que tendrían que darnos menos conceptos en un mismo tiempo. También me quejo por el poco tiempo que tengo en clase para hacer los deberes ya que en casa, generalmente hay un tiempo escaso.

Por otra parte, me motivaría más si los profesores fueran más agradables. Se me haría más fácil y llevadero el aprendizaje.

Las actividades en grupo son muy escasas. Si pudiéramos hacer murales y comentar el tema de la asignatura con distintos compañeros de clase podríamos intercambiar las distintas opiniones haciendo así un aprendizaje más completo y llevadero.»

2

Benvolgut professor, ens hem reunit per manifestar el nostre punt

de vista davant del sistema del professorat. Ens agradaria que les classes fossin més participatives i amenes, és a dir, que a l'aula s'hi fessin més pràctiques, que ens ajudessin a entendre millor allò que se'ns explica; fer activitats culturals fora de l'escola són un gran i profitós mètode per aconseguir-ho. També ens agradaria que ens responguessin moltes de les preguntes o dubtes que tenim com persones que estem creixent, madurant i intentant sortir del nostre ou.

No volem que ens mostrin un món il·lús on tot és de colors perquè en realitat ens volem preparar per al món del demà. Seria del nostre gust que vosaltres, el professorat, no féssiu de les nostres vides, que probablement no coneixeu, un «llibre fantàstic», sinó que puguem ser nosaltres els qui ens acostem a demanar-vos ajuda.

Redescobrir l'escola, bé val el nostre esforç

per millorar

Una inversió de futur.

La dita «un arbre no deixa veure el bosc» il·lustra, en aquest cas, la impossibilitat de veure l'escola d'una manera creativa, il·lusionada i apassionant.

Establir una relació entre la paraula *motivació* i el terme *emoció* queda justificat, ja que diferents autors sostenen que l'arrel llatina –*movere*– és la mateixa. Motivar deu tenir alguna cosa a veure amb estimular, oi? Ens hem preguntat mai què ens estimula a fer la nostra feina? i què estimula els nostres alumnes?... L'avorriment? la manca d'il·lusió? la por? el coneixement *per se*? És ben curiós! Mentre ens resulta inconcebible pensar que els més menuts puguin aprendre sense un medi afectuós que els motivi, sovint, en arribar a les etapes de l'adolescència, aquest paràmetre passa a ser irrellevant. És que no n'hi ha necessitat? I què passa quan transportem aquesta motivació al món adult? És que els adults estem exempts de motivació o d'emoció?

Com ja s'ha divulgat en d'altres ocasions, diverses escoles nostres duen a terme Programes de Renda Mínima d'Inserció. Per refrescar la memòria, només cal comentar que són mesures que l'administració autonòmica possibilita per a persones, pràcticament, sense recursos. Podeu imaginar-vos el paper de la motivació en un programa formatiu, quan la urgència és la supervivència? Els «usuarispirmi» són gent socialment exclosa i sense gaire formació inicial i, en molts casos, sense gaires oportunitats. Si hi afegim les dificultats ètniques, lingüístiques i culturals, el còctel resultant és d'allò més desmotivador. Però, encara i així, paradoxalment, la principal tasca d'aquestes mesures es basa en la motivació dels assistents. Curiós, oi? Llavors, cal posar la imaginació al poder i cercar motius, d'allà on és difícil trobar-ne. Entre tanta diferència i prejudici, nosaltres, els professionals de l'educació, encara som capaços

d'il·lusionar i de trobar motius, principalment basats en l'aprenentatge, a partir de l'aplicació, des de la immediata i interrelacionats amb el món de les emocions. No resulta tan difícil de trobar motius quan es tracta de fer un bressol per al nou-nat de la família, de cosir un vestit per a l'infant o, simplement, de compartir la recepta del *cus cus*.

El problema de la desmotivació, doncs, cal encarar-lo exactament per l'altra banda de com sol ser pensat: en general, no calen pas més estímuls, sinó al contrari. La desmotivació es cura amb austeritat, amb contenció, amb un entrenament de l'autocontrol. Allò que caldria és un marc educatiu molt més sobri d'estímuls materials, però acompanyat d'un coixí molt més generós d'estímuls afectius i intel·lectuals que no pas l'actual.

Salvador Cardús

«El desconcert de l'educació»

És clar que una de les finalitats del programa és socialitzar però, que no ho és de l'educació? No es pot imaginar una educació permissiva per vorejar els problemes, però tampoc imaginar-la sense afecte, sense gestos, sense emocions, sense aquella empatia necessària que no s'ensenya i que només s'aprèn a través d'aquest tan anomenat currículum ocult. Què us en sembla? Que els equips educatius centrem els esforços en aquesta línia, voleu dir que no és una inversió de futur més lenta, més arriscada, més creativa però, tanmateix, més rica que les que ens ofereixen les caixes d'estalvi?

Equip de Gestió

BALAGUER**CAMPANYA PARLA.NET.COM@**

Continua fent-se a l'escola amb gran èxit la campanya Parla.net.com@, que s'estén al llarg del present curs. Sota aquest lema hem convidat totes les àrees i departaments a treballar un objectiu de transversalitat: tot buscant un símil informàtic, volem que tothom instal·li dintre seu una mena «d'antivirus» que sigui capaç de detectar, en nosaltres mateixos, actituds poc educades i que ens ajudi a caminar correctament en la vida i ens avisi dels actes o actituds que no contribueixin a fer un món millor.

CALASSANCI**VIATGE DEL MOSE A HOLANDA**

El passat dia 19 de novembre els alumnes del Mòdul Ocupacional de Simulació d'Empreses i Comerç Exterior, juntament amb tres professors, van sortir cap a Amsterdam per a fer-hi una estada de 6 dies.

L'objectiu del viatge és que els joves que s'incorporen al món laboral vegin la UE com una possibilitat més en la seva recerca de feina. Entre d'altres coses, van visitar el port de Rotterdam, el més gran del món en comerç exterior, i una escola de formació professional, on van tenir l'oportunitat de parlar amb professors i director, de recórrer les instal·lacions de què disposen i de contrastar els diferents sistemes educatius. En resum, un viatge que ha resultat molt complet i enriquidor.

**SEMINARI EUROPEU
SOBRE AVALUACIÓ INTERNA**

El divendres dia 17 de novembre vuit professors i càrrecs directius de centres de diferents països europeus realitzaren una sessió de treball a l'escola entorn del tema de l'avaluació interna. La visita se situava en el marc de la seva estada a Catalunya impulsada des de la Universitat Politècnica en col·laboració amb la Inspecció d'Ensenyament. A banda de presentar-los l'escola, l'equip directiu els va ex-

posar el sistema de funcionament de l'Escola Pia i l'aplicació al centre del disseny específic d'Avaluació Interna pròpia del Departament d'Ensenyament. Els col·legues estrangers van compartir amb nosaltres el dinar tot intercanviant experiències i opinions i van dedicar la tarda a comentar i a valorar el sistema d'avaluació que els havíem exposat el matí. Va resultar una jornada enriquidora per a tots.

MATARÓ**ELS VESPRES DE SANTA ANNA**

Amb la col·laboració de l'Associació de Pares i Mares s'ha iniciat a l'escola un cicle de conferències que, sota l'epígraf *Vespres de Santa Anna*, convocarà un cop al mes diferents personalitats de l'art, de la ciència, de l'espectacle o de la literatura que exposaran les seves idees als nois i noies de l'escola, a llurs pares i al públic en general, alhora que contribuiran a fer de l'escola un lloc que ajuda a humanitzar la societat i a millorar l'autoestima dels nois i noies. Hi sou tots convidats!

JORNADES DE FUTBOL SOLIDARI

El cap de setmana del 16 al 17 de desembre a l'Escola Pia Santa Anna de Mataró, organitzat pels Grups d'Amistat de l'escola, es van celebrar les quartes jornades de Futbol Solidari amb l'objectiu de recollir diners a tota l'escola per un projecte per al Tercer Món. Va ser un cap de setmana amb molta participació d'alumnes, pares i professorat. Es va recollir més d'un milió de pessetes. Si voleu més informació podeu trobar-la a la pàgina WEB de l'Escola Pia: *Jornades de Futbol Solidari*. Des d'aquestes ratlles, felicitem els Grups d'Amistat per la seva dedicació i capacitat de moure tanta gent.

OLOT**PREMIS CIRIT**

La Generalitat de Catalunya i el jurat dels premis CIRIT ha premiat l'alumne de la nostra escola Miquel Soler i Mir, de 2n de batxillerat. El treball realitzat es titula «Comptar i pesar també ho saben fer les màquines» i consisteix en la construcció d'una màquina que compta i pesa objectes, discriminant-los pel seu pes. Amb aquest treball també ha obtingut els premis «Oriol de Bolòs» i «Expo recerca de Catalunya», categoria sènior i participarà a la V reunió científica d'Ensenyaments Mitjans que tindrà lloc a Càceres el març de 2002. L'enhorabona al nostre jove investigador!

SANT ANTONI**CONSELL ESCOLAR MUNICIPAL**

Amb motiu de celebrar els 10 anys de la creació del Consell Escolar Municipal, l'Ajunta-

ment de la ciutat ha convocat un concurs d'experiències sobre la participació i la comunicació. L'escola ha presentat dues propostes: per part de l'AMPA un recull d'experiències i activitats que al llarg d'uns anys s'han anat fent i que ja creen un estil de funcionament que sovint és proposat a altres AMPA i posat a la pràctica. Per part de l'Equip Directiu, el «Full Informatiu» com a experiència i proposta comunicativa àgil, ràpida i de baix cost, amb participació de tots els estaments de la comunitat educativa. Amb motiu de la taula rodona que es va fer a les jornades el nostre director gerent, Sr. Josep Alemany va fer de portaveu dels interessos de l'escola concertada, així com la Sra. Núria Puerta, que va parlar com a representant de les AMPA.

TERRASSA

PRESENTACIÓ DE LA MARATÓ DE TV3

Com escola col·laboradora amb la Marató de TV3, s'ha realitzat una conferència sobre les malalties mentals greus, a càrrec del Dr. Manel Garcia, acompanyat pel responsable de Benestar Social de la Generalitat Sr. Jordi Anter i destinada a tots els alumnes de 4t d'ESO.

Se'ns van donar pistes de com tractar les persones que sofreixen aquestes malalties i de la necessitat d'actuar solidàriament amb elles, donant-los suport en la seva recuperació.

INSTITUCIÓ

ACTE INSTITUCIONAL DE SANT CALASSANÇ

El dissabte 25 novembre, a Granollers, se celebrà l'acte institucional del Secretariat per a celebrar la festa de Sant Calassanç. Els convidats eren el personal d'administració i secretaria dels col·legis.

CONSELL DE LA PROVÍNCIA

El Consell de la Província es reuní el dissabte dia 25 de novembre per estudiar el tancament econòmic del curs passat i el projecte de futur de la casa de Moià. Tots dos temes van rebre llum verda.

PREMI JOAN PROFITÓS D'ASSAIG PEDAGÒGIC

El dissabte 16 de desembre, en el marc de la Festa de les Lletres Catalanes i durant la Nit de Santa Llúcia, celebrada enguany a la Sala Oval del Palau Nacional, s'ha atorgat l'XIè Premi Joan Profitós d'Assaig Pedagògic 2000 al treball «La pedagogia com a lectura ètica», de la Sra. Mayka Lahoz i Bernal, obra que ofereix un elevat grau de profunditat de reflexió i contribueix a una educació que ofereix una vida humana digna.

Així mateix es féu una menció honorífica a l'obra «Què en sabem i què en podem aprendre de política els nois i noies de 4t d'ESO», de la nostra companya de l'Escola Pia de Granollers Agnès Boixader i Coromines. L'obra és una presentació d'uns crèdits ben fonamentats que aporten una veritable formació cívica i política, sense partidismes i compromesa amb el millorament de la vida pública dels ciutadans.

A totes dues, la nostra enhorabona.

TROBADES INSTITUCIONALS

El 18 de novembre, hi hagué la reunió del Consell del PIL, en el qual es va tractar bàsicament de la posada en marxa del Congrés en què participaran els membres dels Grups de Missió, aquest any.

D'altra banda, per millorar el funcionament de l'ERI (escola religiosa d'Igualada), hi hagué una reunió de titulars, delegats d'escoles i directors, el passat 24 de novembre, a la cúria provincial dels Maristes.

TROBADA DE RESPONSABLES

D'EDUCACIÓ DE LES ESCOLES PIES

El 4 de desembre tingué lloc, a la Cúria Provincial de Madrid, una primera reunió dels responsables d'Educació de l'Escola Pia d'Espanya convocats pel P. Miguel Giráldez, per començar a definir el *Symposium de Pedagogia* a celebrar el proper mes de novembre a Gandia.

En aquesta reunió es treballaren aspectes referits als objectius de la trobada, als àmbits de treball que s'han de potenciar i a aquelles qüestions organitzatives que cal tenir presents.

El grup es tornarà a reunir el mes de febrer per acabar de concretar elements de la trobada.

UNA TESI DOCTORAL SOBRE EL PAI

El dia 27 de novembre, va ser llegida a la Universitat Ramon Llull una tesi doctoral sobre el PAI que porta per títol «Avaluació del Projecte d'Activació de la Intel·ligència». Es tracta d'un extens treball d'investigació d'en Joan Riart on s'hi constata l'impacte positiu del PAI en els nens i nenes que el duen a terme. La tesi merescué un excel·lent *Cum Laude*. Felicitem en Joan i ens felicitem tots plegats.

JUNTA DE LA FEDERACIÓ D'AMPAS

El proppassat 16 de desembre es reuniren a l'Escola Pia de Balmes els representants de la Federació d'AMPAS de l'Escola Pia de Catalunya. Es debatiren diferents assumptes: el seguiment econòmic de la Federació i els objectius del curs. També es dedicà especial èmfasi a la preparació de la propera Assemblea General Ordinària, que se celebrarà a Vilanova i la Geltrú el dia 27 de gener de 2001.

Com motivar i no morir en l'intent

La motivació: un peatge en un món d'abundàncies.

No cal fer teories: què ha passat amb el mòbil de "Papers"? Els redactors de la nostra revista van incloure en l'edició de novembre una petita tarja de color que anunciava, per al mes de desembre, un mòbil. Una manera de mantenir el fil d'un mes a l'altre? La recerca de la complicitat amb el lector? Un recurs cridaner o fàcil a la polisèmia? Una petita juguesca a la intel·ligència dels lectors? Un element de motivació a la lectura?

I què en van pensar els lectors? Cadascú s'ho sap! Però fins algú podia sospitar –o indignar-se– que s'havien begut l'enteniement i havien entrat en una cursa consumista, massa influïts per la publicitat o per la globalització. Això, és clar, els qui imaginessin un telèfon portable, amb connexió per satèl·lit!

Potser tots coneixem qui hauria agafat el diccionari per avaluar les possibilitats del mot *mòbil*. I a què es referia, a un adjectiu (amb el substantiu elidit) o a un substantiu? I en quina de les accepcions (concretes o figurades) possibles? Segur que no es referia a mòbil com allò que impel·leix a obrar. Però què podia ser: una cosa no fixa, un objecte de decoració, un objecte propulsat, un cos en moviment, un telèfon, una cosa inestable...? El que no deuria poder ser és l'accepció termodinàmica del mot, ja que faria referència a una màquina impossible de construir, segons el primer principi de la termodinàmica.

I és que motivar és sempre posar en relació els objectes d'aprenentatge amb la seva contextualització i funcionalitat. I, per això, avui, a vegades, fins ja és difícil motivar. No n'hi ha prou amb el deler de saber, en ambients on sembla que no cal fer esforç per aprendre. I potser tampoc n'hi ha prou en presentar bé allò que cal fer: tot ens pot semblar ja vist o ja escoltat.

I el bon motivador –que n'hi ha!– és qui posa en joc la millor competència lingüística per generar interessos positius als bons aprenentatges. Art o tècnica? O les dues juntes, com la mateixa pedagogia!

Aquesta és la gran tasca. I això sí que és un important mòbil!

Zum-zum

agenda

gener 2001

- 15. CEP-2, de 4 a 6.
- 17. Formació sobre *marketing* educatiu actual, d'1/4 de 10 a 1/4 de 2. (*)
Formació coordinadors infantil (1a part): «què vol dir aprendre?», de 10 a 5.
- 19. CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
- 23. Reunió responsables d'informàtica, de 10 a 2/4 de 2.
- 24. Formació coordinadors infantil (2a part): «què vol dir aprendre?», de 10 a 1.
- 25. Reunió responsables SEFED, de 2/4 de 4 a 6.
- 26. Formació programa CLIC (2a part), de 10 a 5, a l'Espai XXI.
- 27. Reunió d'APAs a l'Escola Pia de Vilanova, de 10 a 2/4 de 2.
- 29. Formació programa CLIC (2a part), de 10 a 5, a l'Espai XXI.
- 30. Dia escolar per a la no violència i la pau.

febrer 2001

- 2. CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
- 5. Formació sobre *Caràcter Propi* (2a tanda), de 10 a 1, a l'Espai XXI.
Reunió de coordinadors de pastoral, de 2/4 de 4 a 6.
- 8. Xerrada d'actualització religiosa, de 4 a 2/4 de 6.
Reunió coordinadors FP, de 2/4 4 a 6.
- 12. CEP-2, de 4 a 6.
Reunió Consell Institucions, de 7 a 9 vespre.
- 14. Formació coordinadors primària (1a part): «què vol dir aprendre?», de 10 a 5.
Reunió responsables extraescolars, de 5 a 7.
- 16. CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
- 21. Formació coordinadors primària (2a part): «què vol dir aprendre?», de 10 a 1.
- 22. Trobada docents, matí
Reunió responsables PIRMI, de 2/4 de 4 a 6.
- 26. CEP-2, de 4 a 6.

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

(*) Alerta! Canvis respecte al calendari general.

papers

és una publicació del

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Ronda de Sant Pau, 80 2n
08001 Barcelona
Tel.: 93 441 00 04
Fax: 93 441 02 87
e-mail: escolapia@epcat.net
http://www.epcat.net

Consell de redacció:

Oriol Blancher,
Ricard Coma,
Xavier Gilabert,
Carme Guàrdia,
David Magri,
Eulàlia París.

Col·laboradors:

Josep Castillo
Beatriu Garrido,
Miquel Mateo,
Pere Vilaseca.

Maquetació:

Carme Roig.

Coordinació:

Eulàlia París.

papers@epcat.net

**El proper número
anirà dedicat a
«INTERNET I EDUCACIÓ».**